

> Retouradres Postbus 24037 2490 AA Den Haag

De minister van Economische Zaken
Postbus 20401
2500 EK DEN HAAG

Staatstoezicht op de Mijnen

Bezoekadres

Henri Faasdreef 312
2492 JP Den Haag

Postadres

Postbus 24037
2490 AA Den Haag

T 070 379 8400 (algemeen)
F 070 379 8455 (algemeen)

sodm@minez.nl
www.sodm.nl

Behandeld door

drs. H.A.J.M. van der Meijden
MBA

T 070 379 8437

Ons kenmerk

17127857

Uw kenmerk

Kopie aan

Ministerie van EZ, DGETM
SodM, Directie Bestuurszaken

Bijlage(n)

1

Datum 11 augustus 2017
Betreft Jaarverslag 2016 Staatstoezicht op de Mijnen

Excellentie,

Met genoegen bied ik u het Jaarverslag 2016 aan van Staatstoezicht op de Mijnen (SodM).

De focus van SodM in 2016 lag wederom op de aardbevingen in Groningen met o.a. het SodM advies aan u over het NAM winningsplan. Maar ook de lekkages rondom de zoutwinning en het daaruit voortvloeiende verscherpte toezicht door SodM van Akzo Nobel Salt BV vormden een belangrijk dossier. Daarnaast kregen de risico's van geothermie in algemene zin en het verscherpte toezicht op een aantal geothermie vergunninghouders toenemende aandacht.

Het SodM versterkingsplan kreeg in 2016 gestalte met een nieuwe directiestructuur en de bemensing van bijna alle sleutelfuncties na een zeer intensieve wervingscampagne. Inhoudelijke deskundigheid, conceptueel denkvermogen en leiderschapskwaliteiten waren hierin leidende vereisten. In de loop van het jaar kon ook een begin worden gemaakt met veranderingen in zowel de werkwijze als in de organisatiecultuur van SodM. Deze ontwikkelingen acht ik zeer bemoedigend maar volledige implementatie en inbedding van het versterkingsplan hebben tijd en aandacht nodig. De versterking van SodM is nodig om te transformeren naar een toezichthouder die proactief kan bijdragen aan een veilig gebruik van de complexe ondergrond en die beter kan voldoen aan verwachtingen uit samenleving en politiek. Ook tijdens en na de energie transitie zal de ondergrond gebruikt blijven worden voor allerlei doeleinden. Dit vraagt meer dan ooit om een deskundig en gezaghebbend toezichthouder voor die ondergrond.

Vanuit haar reflectieve functie maakt SodM een aantal kanttekeningen die ik kort zal aanstippen. In 2016 is een begin gemaakt met gestructureerde risicoanalyses die in de komende jaren zullen leiden tot publicaties van zogenaamde Staten van de Sector. De eerste, die van geothermie ontving u onlangs.

Vooruitlopend op nieuwe publicaties constateert SodM met zorg een verslechterend mijnbouwklimaat wat een negatieve weerslag kan hebben op veiligheid prestaties van de sector. Naast een verminderend draagvlak in de samenleving en de politiek voor olie-, gas- en zoutwinning zijn er ook andere

factoren die naar de mening van SodM geen positief effect hebben op het mijnbouwklimaat. Zo heeft SodM in 2016 bij het Ministerie van Economische Zaken aangedrongen op het zo spoedig mogelijk wegwerken van achterstanden bij de verwerking van winningsplannen, met name voor gaswinning en geothermie. De bestaande situatie kan leiden tot rechtsonzekerheid bij vergunninghouders en tot handhavingsdilemma's bij de toezichthouder. Daarnaast veroorzaakt het onzekerheid en onrust bij omwonenden en betrokken gemeentes. Winningsplannen zijn belangrijke referentiedocumenten voor onder meer doelmatige winning maar ook voor veiligheid en de bescherming van het milieu. De per 1 januari aangepaste Mijnbouwwet, met uitbreiding van het aantal weigeringsgronden en de invoering van decentrale consultatie compliceren die achterstand situatie mogelijk.

De Energieagenda voorziet een overgangsfase waarbij nog geruime tijd gebruik gemaakt zal worden van fossiele brandstoffen. Ik vind dat dit veilig moet blijven gebeuren. Een verbetering van het mijnbouwklimaat en daarmee samenhangende sentimenten zou daarbij een belangrijke rol kunnen vervullen. Dat vraagt om nieuwe initiatieven en een gepast gevoel van urgentie van overheid en sector. SodM denkt hierbij onder andere aan een heldere visie op het gebruik van de ondergrond, aan bundeling van kennis en deskundigheid en aan effectieve governance. Deze dienen er mede voor te zorgen dat de ondergrond zo veilig mogelijk gebruikt wordt en dat eventuele zorgen en gevoelens van onzekerheid bij samenleving, bestuurders en politiek zo veel mogelijk worden weggenomen.

Parallel aan de geleidelijk verminderende rol van fossiele energie is er toenemende belangstelling voor duurzame alternatieven. SodM vindt dat ook deze duurzame activiteiten op een dusdanige wijze verricht moeten worden dat ze veilig zijn voor samenleving en milieu. Voor de geothermiesector is dit nu onvoldoende het geval. Deskundigheid, veiligheidsbesef, nalevingsgedrag en onderkenning van risico's en de adequate beheersing daarvan moeten structureel verbeterd worden om geambieerde schaalvergroting en met name ook ultradiepe geothermie verantwoord en veilig te kunnen realiseren.

Over de zich sterk ontwikkelende sector windenergie op zee vraagt SodM zich af, in hoeverre kostendalingen, die zich manifesteerden tijdens recente aanbestedingen van windmolenparken, uiteindelijk veiligheidsrisico's kunnen vormen. Denk hierbij onder andere aan materiaalkeuze, fundering, constructie, operaties en onderhoud. SodM heeft een toezichtrol bij windmolenparken op zee. Naar de mening van SodM moeten veiligheidsrisico's beter gedefinieerd en geborgd worden. Ook zal met gepaste urgentie geëvalueerd moeten worden in hoeverre toezichtstaken en wet- en regelgeving adequaat zijn voor deze sector.

SodM ziet zich in toenemende mate geconfronteerd met vragen over mogelijke impact van mijnbouwactiviteiten op bovengrondse bebouwing, met name vanuit de hoek van decentrale overheden. Dit heeft niet alleen betrekking op Limburg (mogelijke na-ijleffecten van de steenkolenwinning), maar ook op Groningen en Twente (mogelijke consequenties van zoutwinning). SodM heeft begrip voor het

feit dat deze vragen gesteld worden. De beantwoording behoort echter niet tot de wettelijke taken van SodM. SodM beschikt ook niet over de kennis en capaciteit hiervoor. SodM beveelt aan om deze toezichts- en adviestaken nader te analyseren en op een dusdanige manier te beleggen, dat wel sprake is van voldoende relevante deskundigheid en capaciteit.

Ik heb de intentie dit Jaarverslag samen met deze brief eind augustus op de SodM website openbaar te maken.

Ik wens u veel genoegen bij het lezen van dit jaarverslag.

Met vriendelijke groet,

drs. H.A.J.M. van der Meijden, MBA
Inspecteur-generaal der Mijnen